

ICOM Barcelona 2001: el domini <museum>

Glòria Munilla

Professora dels Estudis d'Humanitats i Filologia
(UOC)
gmunilla@uoc.edu

Entre els dies 1 i 6 de juliol de 2001 van tenir lloc al Palau de Congressos de Barcelona la XIX Conferència General i la XX Assemblea General de l'ICOM (International Conference of Museums). Els objectius fonamentals d'aquest organisme són debatre sobre les diferents problemàtiques que afecten actualment el món dels museus i cercar línies d'actuació i solucions per a projectar els centres culturals envers la societat que els genera i a la qual han de servir, i obtenir d'aquesta manera la rendibilitat de la seva funció.

Per això, el nucli central de la XIX Conferència va tenir com a títol "Gestionant el canvi: el museu enfront dels reptes econòmics i socials". Aquesta temàtica es va desenvolupar a partir de quatre objectius diferenciats, alhora que complementaris: *Museus en l'era de la informació: connectors culturals de temps i espai*; *Sobre la gestió dels museus en els segles XX i XXI*; *Sobre els límits ètics del finançament dels museus*, i *Museus: àgores per al diàleg o la confrontació*. El tractament pluralista d'aquests aspectes, a partir de l'exposició i confrontació d'un elevat nombre de col·lectius, organismes públics i professionals, va permetre establir la importància de l'educació i la cultura en el desenvolupament de la societat i el paper fonamental que els museus aconsegueixen en aquesta tasca, paper que, en l'actualitat, s'ha de veure reforçat per la introducció plena del potencial de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Cal destacar que el punt més important de la reunió va ser, per tant i sens dubte, la definició de les relacions existents entre les tecnologies de la informació i la comunicació i els museus, especificant que aquest tipus d'eines han de ser considerades com la clau de volta del seu desenvolupament present i futur. D'aquí ve la importància que els participants i els organitzadors van donar a la reivindicació del domini <museum> com a fet especificador i diferenciador del material present a la xarxa Internet en relació amb el món dels museus, individualitzant-lo de les pàgines més administratives dels organismes polítics amb responsabilitat en el món de la cultura, identificades amb el domini <org>. En aquest sentit i en la sessió inaugural de la mateixa conferència, Manuel Castells parlava del paper dels museus en un futur proper: museus com a "mausoleus per a elits" o bé com a "protocols de comunicació per a una nova humanitat".

Les ponències van ser encarregades a Manuel Castells (UOC), que parlà sobre la relació entre els museus i la societat de la informació; Lluís Monreal, el discurs del qual tractà sobre la gestió de les fundacions i les institucions culturals a partir de la seva experiència a la Fundació "la Caixa"; Philippe Durey, administrador general de la Reunió dels Museus Nacionals de França (RMNF), que parlà dels límits ètics en relació amb el finançament dels museus, i George Abungu, director general del Museu Nacional de Kenya, que tractà la relació que hi ha entre els conceptes de *patrimoni*, *museus* i *dinamització de les societats*. Altres aportacions de fons van tractar els temes de l'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació als museus, entre les quals va destacar la comunicació dels senyors Karp, Van der Starre i Fernández sobre l'aplicació i rendibilitat d'Internet als museus.

Les sessions de treball paral·leles van tractar fonamentalment tres aspectes: la responsabilitat de la societat en el funcionament dels museus, el tràfic il·lícit de béns culturals i el llançament del domini <museum>.

Entre les diferents participacions d'especialistes, cal destacar la del CIDOC, que s'establí en quatre sessions que tractaren els àmbits temàtics següents: *La documentación en los museos españoles*, en el qual destacaren comunicacions sobre "La documentació en los museos de Catalunya: programa DAC", "Sistema de documentació del Ministerio de Cultura: programa Domus", "La red de interpretació del Patrimonio Histórico Mueble del Ministerio de Defensa" o "Sistema de Información del Patrimonio

Histórico Andaluz (SIPHA)"; *¿Qué es la documentación, ahora y en el futuro?*, en el qual podem destacar algunes comunicacions que parlaven del museu com a eina de comunicació, com ara "La documentación vista por un profesional de la comunicación", "La documentación vista por un nuevo museo de culturas vivas" o "El nuevo museo virtual de Canadá", i *Mercado de ideas*, en el qual destaquem comunicacions com ara "Technical Cultural Heritage and Ethnical Identity. The role of museum", "Los tacos de Louis Seoane: del tratamiento documental a la exhibición pedagógica", "The documentation in Army Museums: specific problems and its treatment", "El tratamiento de la documentación en el Museo Marítimo de Barcelona" o "Evaluación de la efectividad de las nuevas tecnologías en la difusión y la documentación del Patrimonio Cultural: [proyecto ÒLIBA](#)".

Així mateix, cal destacar les sessions del Natural History (NatHist), en què, entre altres, va destacar la presentació de l'[Observatori Científic de la Mediterrània](#), projecte endegat pels centres i museus de ciències de l'ICUB, i també diverses experiències relacionades amb els museus de ciències naturals i les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) en els museus (ÒLIBA).

Les ponències i les comunicacions van ser complementades per les tribunes obertes i els fòrums de discussió, entre els quals van destacar per la seva participació i debat d'idees els següents: "Els petits i els grans museus, dues formes de gestió"; "Ajuts supranacionals en la gestió dels museus"; "L'equilibri entre la rendibilitat econòmica i la rendibilitat social", i "Renovació del museu. Cap a on s'ha d'adreçar la remodelació conceptual i de gestió".

L'organització de la reunió de l'ICOM a Barcelona, presidida pel senyor Frederic Pau Verrié, va organitzar, de forma paral·lela a les jornades, un seguit d'activitats de difusió del patrimoni cultural de Catalunya, i també una fira comercial i institucional que va permetre als participants conèixer de primera mà un seguit d'activitats proposades per museus, centres culturals, entitats gestores de turisme, empreses de gestió cultural i, en general, firmes proveïdores de material aplicat a l'exposició museogràfica i la difusió cultural.

La pròxima reunió del Congrés de l'ICOM tindrà lloc a Seül l'any 2004.

Per a més informació, podeu consultar la pàgina web www.icom2001barcelona.org, que recull la documentació del Congrés de Barcelona.

Enllaços relacionats:

- ★ Congrés de l'ICOM a Barcelona:
<http://www.icom2001barcelona.org>
- ★ Observatori Científic de la Mediterrània:
<http://www.bcn.es/medciencias/>
- ★ Grup de recerca Òliba:
<http://www.uoc.es/humfil/ct/recerca/oliba/index2.html>

[Data de publicació: abril de 2002]

Citació recomanada:

MUNILLA, Glòria (2002). "ICOM Barcelona 2001: el domini <museum>". *Digithum*, núm. 4 [article en línia]. DOI: <http://dx.doi.org/10.7238/d.v0i4.575>